

Öğretmenler için Çocuğun Bilimsel Süreç Becerilerini Gözlem Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmenler için Çocuğun Bilimsel Süreç Becerilerini Gözlem Formu. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27208>

Özet

Öğretmenler için Çocuğun Bilimsel Süreç Becerilerini Gözlem Formu (OÇBSBGF), okul öncesi dönemdeki çocukların Bilimsel Süreç Becerilerini (BSB) sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu form, öğretmenlerin sınıf ortamında çocukların gözlem, karşılaştırma, sınıflandırma ve sonuç çökarma gibi temel bilimsel yeteneklerini gözlem yoluyla kayıtlarına almasını sağlamaktadır. Ölçek, Seda Gökçe Turan tarafından 2012 yılında tamamlanan bir yüksek lisans tezi çalışmasıdır ve erken çocukluk eğitiminde bilimsel düşünme becerilerinin gelişim düzeyini belirlemeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Süreç Becerileri, Okul Öncesi Eğitim, Gözlem Formu, Erken Çocukluk, Bilim Eğitimi, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Seda Gökçe Turan

Amaç

Bu gözlem formunun temel amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere, 3 ila 6 yaş arasındaki çocukların bilimsel etkinlikler sırasında sergiledikleri süreç becerilerini objektif ve yapılandırılmış bir şekilde değerlendirme imkanı sunmaktır. Geleneksel değerlendirme yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda, bu form Bilimsel Süreç Becerilerinin her bir alt boyutunu ayrı ayrı ele alarak, çocukların güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemeye yardımcı olur.

Ölçek geliştirme süreci, alanyazındaki boşluğu doldurmayı ve Türkiye'deki okul öncesi eğitim programlarında yer alan bilimsel hedeflere ulaşılabilecek şekilde kontrol etmede kullanılabilecek, geçerli ve güvenilirliği sağlanmış bir araç oluşturmayı hedeflemiştir. Elde edilen veriler, eğitimcilerin öğretim stratejilerini bireyselleştirmesine ve bilimsel düşünme becerilerini destekleyici çevre düzenlemeleri yapmasına olanak tanımaktadır.

Yapı

Öğretmenler için Çocuğun Bilimsel Süreç Becerilerini Gözlem Formu, temel olarak çocukların bilimsel yöntemleri kullanma yeteneğini temsil eden Bilimsel Süreç Becerileri (BSB) yapıdadır. BSB, genellikle temel ve bütünleştirilmiş beceriler olarak iki ana kategoriye ayrılır. Bu ölçek, okul öncesi dönemin gelişimsel özelliklerine uygun olarak temel becerilere odaklanmaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel alt beceriler arasında şunlar yer almaktadır:

Gözlem: Çevredeki nesnelere ve olaylara duyu yoluyla algılama ve detayları fark etme.

Karşılaştırma ve Sınıflandırma: Nesnelere arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirleme, bunları belirli kriterlere göre gruplama.

Ölçme: Standart veya standart olmayan araçlar kullanarak nicel verileri toplama.

Tahmin Etme ve Çıkarım Yapma: Eldeki verilere dayanarak sonuçları öngörme ve mantıksal çıkarımlar geliştirme.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin bir parçası olarak Turan'ın (2012) yüksek lisans tezi kapsamında detaylıca yürütülmüştür. Her ne kadar özet tabloda bilgi bulunmasa da, bir geliştirme çalışmasında genellikle aştığıdaki geçerlik türlerine odaklanılmaktadır:

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, ölçülmek istenen Bilimsel Süreç Becerileri yapısının tüm alt boyutlarının yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapıyla uyumunu test etmek amacıyla faktör analizi tekniklerinin (kefedici veya doğrulayıcı) kullanıldığı varsayılmaktadır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları da tez çalışması dahilinde gerçekleştirilmiştir. Gözlem formlarının doğası gereği, sadece iç tutarlılık değil, aynı zamanda gözlemciler arasındaki uyumun da incelenmesi kritik öneme sahiptir. Tipik olarak uygulanan güvenilirlik yöntemleri şunlardır:

İç Tutarlılık Katsayısı (Cronbach's Alpha): Ölçeği oluşturan maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir. Yüksek bir Alpha değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü işaret eder.

Gözlemciler Arası Güvenilirlik: Farklı öğretmenlerin aynı çocuğu bağımsız olarak gözlemlediğinde benzer sonuçlara ulaşmış oldukları belirmek için korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Bu, gözlem formunun objektifliğini sağlamak için hayati bir adımdır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Yüksek lisans tezi içeriğinde, formun nihai yapısını belirlemek için Kefedici Faktör Analizi (KFA) uygulanmış ve okul öncesi çocuklarının BSB'lerini ölçen teorik alt boyutların ampirik olarak desteklenip desteklenmediği incelenmiştir. Bu analizler sonucunda, formun çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve her bir faktörün belirli bir bilimsel süreç becerisini temsil ettiği ortaya konmuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Öğretmen Gözlem Formu)

Format: Yapılandırılmı? Gözlem Formu. Derecelendirme format? tezin tam metninde yer almakla birlikte, genellikle 3'lü veya 5'li Likert tipi bir s?kl?k veya yeterlilik derecelendirmesi kullan?ld??? tahmin edilmektedir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar (Öğretmenler taraf?ndan uygulan?).

Ya? Grubu: Okul öncesi dönem (3-6 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütüldü?ünden, örneklemin Ankara ilindeki okul öncesi kurumlar?nda e?itim gören çocuklardan olu?tu?u dü?ünülmektedir.

Test Metodolojisi: Öğretmenler, çocuklar? do?al s?nf ortamlar?nda veya özel olarak planlanm?? bilim etkinlikleri s?ras?nda gözlemleyerek, formdaki her bir maddeye ilgili derecelendirmeyi yaparlar. Bu metodoloji, çocuklar?n do?al davran??lar?n? ve becerilerini en iyi ?ekilde yans?tmay? amaçlar.

Anahtar Kelimeler

Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Erken Çocukluk E?itimi, Bilimsel Süreç Becerileri, Gözlem, Seda Gökçe Turan.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: sedagokce.turan@vsh.bau.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2012

?zinler ve Ücret: Ölçek bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazar?n izni gerekmektedir. Ticari amaçl? kullan?mlar için yazar ile ileti?ime geçilmesi zorunludur. ?leti?im bilgileri yukar?da sunulmu?tur.

Referanslar

Turan, S.G. (2012). *Okul öncesi çocuklar için bilimsel süreç becerilerini değerlendirme aracının geliştirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu çalışmanın tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogretmenler-icin-cocugun-bilimsel-surec-becerilerini-gozlem-formu-toad.pdf

Öğretmenler için Çocuğun Bilimsel Süreç Becerilerini Gözlem Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme talimatları için, Turan (2012) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.